

С Т А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Тони Атанасов Димов
Институт за държавата и правото при Българската академия на науките
Секция „Международно право и международни отношения“
Научна специалност „Право на Европейския съюз“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Право на интелектуалната собственост“, катедра „Частноправни науки“, Юридически факултет на Университета за национално и световно стопанство.

Автор на дисертационния труд: **Албена Петрова Добрева**
Тема на дисертационния труд: **„Авторскоправна закрила на базите данни“**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1367/02.05.2025 г. на Заместник-ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по субсидирана от държавата докторска програма „Право на интелектуалната собственост“ към катедра „Частноправни науки“ на ЮФ на УНСС, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1177/21.04.2021 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 31.03.2021 г. - 31.03.2024 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от общо 246 страници. Съдържанието е йерархически структурирано по следния начин: увод, три глави, заключение и библиография. Библиографията съдържа списък със 124 литературни източници, като е използвана литература, освен на български и английски език, и на руски, френски, датски, немски и

холандски.

Обектът на изследване на труда и авторовият подход са нещо ново, нетрадиционно и безспорно актуално за българската правна литература. В неговия фокус са поставени базите данни като нематериално благо в правото на ЕС и са разгледани двата съществуващи режима за тяхната правна защита - авторскоправен и този с особено *sui generis* право на производителя на бази данни.

Идентифицирайки техническите и икономическите характеристики на базите данни авторът цели да разграничи тяхната закрила от тази на литературните произведения, към чиито обхват те са причислявани до момента както от международното авторското право и от правото на ЕС, така и от българското национално законодателство.

Оттук, изяснявайки същността на базите данни, основната теза на автора е че съществува уникален, присъщ само на правото на ЕС, двустепенен режим на тяхната закрила, който се прилага паралелно: авторскоправна защита и защита на специалното *sui generis* право на техния производител.

Горните обект и предмет на труда са предопределили и неговите цели: да се изяснят актуалното състояние и основните проблеми в правното регулиране на отношенията, свързани с базите данни чрез разкриване на спецификите на този идентифициран от автора своеобразен дуализъм в режима на правната им закрила.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основното научно постижение на труда се изразява в това, че то представлява първото по рода си всеобхватно проучване на правната закрила на базите данни в националното право и правото на ЕС у нас. То очертава и основните тенденции в развитието на правната уредба, които представляват естествен резултат от наблюдаваната особена динамика в напредъка на технологиите и продължаващите усилия за задълбочаване на интеграционните процеси в рамките на ЕС.

При разработването на труда дисертантът е прибегнал до използването на традиционните общо научни методи на изследване каквито са: исторически, системен и познатите логически методи, както и до специфични за частното право методи като: сравнително-правен, правното моделиране и др. Приложени са и някои от класическите способности за тълкуване в правото като историческо, граматическо, разширително, стеснително и др.

Докторантът е постигнал успешно поставените цели и задачи пред разработването на неговия труд, които са провеждани на систематизирано

и всеобхватно изследване, водещо да изясняване на обхвата и на въпросите около легалната дефиниция за бази данни, носителите на авторското право, съдържанието и същността на установените в правото на ЕС два режима на закрила на базите данни - авторскоправна и *sui generis*.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Трудът в своята цялост като предмет, обхват и задълбоченост на изследването представлява научна новост и в това се състои неговият основен научен принос за българската правна наука. Друг съществен научен е научно-приложен приносен момент се свързва с приложения интердисциплинарен подход на изследване на основния обект на труда базите данни като икономически и технически феномен, благодарение на който са ясно и изчерпателно представени двата, възприети в правото на ЕС режима на тяхна правна закрила.

Дисертацията съдържа и първата по рода си систематизация и анализ на постановените до момента на изготвянето ѝ решения на СЕС по преюдициални запитвания, благодарение на което авторът е могъл да изведе обосновани заключения по фундаментални въпроси значението на дихотомията “създаване/получаване”, понятията за “съществена инвестиция” и “съществена част от база данни”; “извличане”, “повторно използване”, “постоянно пренасяне” и др.

Накрая, на база проведено изследване и анализ на относимото българско право и критична оценка на ефективността на транспонирането на приложимото право на ЕС у нас, дисертантът е извел конкретни предложения за усъвършенстване на българското законодателство, уреждащо материята, попадаща в обхвата на труда.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите, с които докторантът участва в процедурата, по подобие на самия дисертационен труд, се отличават с оригиналност, включват нетрадиционен прочит на основните права и правни институти и демонстрират прилагане на типичния за автора разнороден инструментариум на изследване на материята. Особен интерес представляват статиите, посветени на актуалните проблеми на хармонизацията на правната закрила на базите данни в ЕС от 2022 г. и на актуалния анализ на Директивата за базите данни в контекста на съвременните бази данни от 2024 г.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат като съдържание и качество е разработен изцяло според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

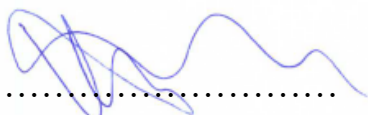
Основната препоръка, която може да бъде отправена е, при прилагането на същите подходи и методи на работа, авторът да продължи своите научни търсения и да насочи бъдещите си публикации по темата в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни като Scopus, Web of Science и др.

8. Заключение

Предвид всичко изложено дотук, убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Албена Петрова Добрева в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Право на интелектуалната собственост“ към катедра „Частноправни науки“ на Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство.

гр. София /28.05.2025 г.

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: Assoc. Prof. Dr. Tony Atanasov Dimov
Institute of the State and the Law of the Bulgarian Academy of Sciences
Section "International Law and International Relations"
Scientific specialty "European Union Law"

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree "**Doctor**" in professional field 3.6 Law, scientific specialty "Intellectual Property Law", Department of "Private Law Sciences", Faculty of Law at the University of National and World Economy.

Author of the dissertation: **Albena Petrova Dobрева**
Topic of the dissertation: "**Legal Protection of Databases in the European Union Law**"

Basis for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 1367/02.05.2025 of the Vice-Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate has studied under the state-subsidized doctoral program "Intellectual Property Law" in the Department of Private Law of the Faculty of Law of the UNWE, in accordance with the Order of the Rector of the UNWE No. 1177/21.04.2021. The training has been carried out on a regular basis during the period 31.03.2021 - 31.03.2024.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation work consists of a total of 246 pages. The content is hierarchically structured as follows: introduction, three chapters, conclusion and bibliography. The bibliography contains a list of 124 literary sources, using literature in Bulgarian and English as well as in Russian, French, Danish, German and Dutch.

The object of study of the work and the author's approach are something new, unconventional and undoubtedly relevant for the Bulgarian legal literature. Its focus is on databases as an intangible asset in EU law as the two existing

regimes for their legal protection are examined - copyright and the one with a special sui generis right of the database producer.

Identifying the technical and economic characteristics of databases, the author aims to distinguish their protection from that of literary works, to whose scope they have been attributed so far by the international copyright law, the EU law, and the Bulgarian national legislation.

Hence, the author's main thesis, clarifying the essence of databases, is that there is a unique, inherent only to EU law, two-tier regime of their protection, which applies in parallel: the copyright protection and the protection of the special sui generis right of their producer.

The above object and subject of the work have predetermined its goals: to clarify the current state and the main problems in the legal regulation of relations related to databases by revealing the specifics of this peculiar dualism identified by the author in the regime of their legal protection.

3. Evaluation of the Scientific and Applied Scientific Results

The main scientific achievement of the work is that it represents the first comprehensive study of the legal protection of databases in national and EU law in our country. It also outlines the main trends in the development of the legal framework, which are a natural result of the observed special dynamics in the progress of technologies and the ongoing efforts to deepen the integration processes within the EU.

In developing the work, the dissertation candidate has resorted to the use of traditional general scientific research methods, such as: historical, systematic and logical methods, as well as to specific private law methods such as: comparative legal analysis, legal modelling and etc. Some of the classical methods for interpretation in law, such as historical, grammatical, expansive, restrictive, etc., have also been applied.

The doctoral student has successfully achieved the goals and tasks set for the development of her work, which are to carry out a systematized and comprehensive study leading to the clarification of the scope, issues of legal definition for database, copyright holders, content, etc. of the two regimes of database protection established in EU law: the copyright and the sui generis.

4. Evaluation of Scientific and Applied Scientific Contributions

The work in its entirety as a subject, scope and depth of the study represents a scientific novelty and this is its main scientific contribution to Bulgarian legal science. Another significant scientific and applied scientific contribution is associated with the applied interdisciplinary approach to the study of the main object of the work - databases as an economic and technical phenomenon, thanks

to which the two regimes of their legal protection adopted in the EU law are clearly and comprehensively presented.

The dissertation also contains the first-of-its-kind systematization and analysis of the decisions of the CJEU on preliminary rulings issued up to the time of its preparation, thanks to which the author has been enabled to draw substantiated conclusions on fundamental issues such as the dichotomy “creation/obtaining”, the concepts of “substantial investment” and “substantial part of a database”; “extraction”, “reuse”, “permanent transfer”, etc. Finally, based on a conducted study and analysis of the relevant Bulgarian law and a critical assessment of the effectiveness of the transposition of the applicable EU law in our country, the dissertation author has drawn up specific proposals for improving the Bulgarian legislation governing the matter falling within the scope of the work.

5. Evaluation of the Dissertation Publications

The publications with which the doctoral student participates in the procedure, similar to the dissertation work itself, are distinguished by originality, include an unconventional reading of fundamental rights and legal institutions and demonstrate the application of the author's typical heterogeneous toolkit of research on the subject. Of particular interest are the articles dedicated to the current problems of the harmonization of the legal protection of databases in the EU from 2022 and the contemporary analysis of the Database Directive in the context of modern databases from 2024.

6. Evaluation of the Thesis Abstract

The submitted thesis abstract in terms of content and quality has been developed entirely in accordance with the requirements of the relevant regulations and it reflects the main results achieved in the dissertation.

7. Critical Notes, Recommendations and Questions

The main recommendation that can be made is, that the author applying the same approaches and methods of work, continued his scientific research and directed his future publications on the topic in publications that are referenced and indexed in world-renowned databases such as Scopus, Web of Science, etc.

8. Conclusion

Considering everything stated so far, I confidently give my **POSITIVE OPINION** for the research conducted, presented in the dissertation, the thesis abstract, the achieved results and contributions, and I propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Albena

Petrova Dobрева in the area of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6. Law, doctoral program "Intellectual Property Law" at the Department of "Private Law" of the Faculty of Law of the UNWE.

Sofia 28.05.2025 г.

Signature: